

**ІНФОРМАТИВНІСТЬ ФОНДІВ НАУКОВОГО АРХІВУ ІНСТИТУТУ АРХЕОЛОГІЇ
НАН УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ КАТАЛОГУ БОСПОРСЬКИХ
ТЕРАКОТ ДЕМЕТРИ ТА КОРИ-ПЕРСЕФОНИ***Ганна ВАХРАМЕЄВА**Донецький національний університет ім. В. Стуса,
вул. 600-річчя, 21, 21021, м. Вінниця, Україна, e-mail: avro.ann@gmail.com*

Висвітлено інформативність звітів археологічних розкопок, які зберігають у Науковому архіві ІА НАНУ при створенні каталогу боспорських теракот Дементи та Кори-Персефони. Це є актуальним, адже завдання з каталогізації археологічних знахідок є одним з головних напрямів в археології. Крім того, теракоти є основним джерелом для вивчення релігійного життя Боспорської держави. Під час розкопок міст та некрополів Боспору знайдено багато теракот Дементи та Персефони-Кори, які потребують свого вивчення та систематизації. Частина інформації щодо теракот міститься в наукових звітах про розкопки, що зберігаються у Науковому архіві ІА НАНУ. Подано коротку інформацію щодо фонду наукових звітів, які стосуються Боспору та їхні особливості. Зазначено, яку інформацію містять описи статуеток у звітах, а також визначено основні недоліки, які ускладнюють використання інформації зі звітів археологічних розкопок у дослідницькій практиці.

Ключові слова: наукові звіти про розкопки, Науковий архів ІА НАНУ, антична теракота, протоми, Дементра, Кора-Персефона, каталог.

Давньогрецькі теракотові статуетки є одним із джерел для вивчення особливостей релігійного світогляду мешканців Боспорської держави. Вони відображали певні вірування, пов'язані з різними культурами, втілювали міфологічні образи, являли собою одне з унікальних явищ найдавнішого мистецтва та художнього ремесла.

Систематичне вивчення античних теракот, знайдених під час розкопок пам'яток Боспору, почалося з другої половини ХІХ ст. У звітах ІАК археологи давали характеристику найцінніших з художньої точки зору статуеток та протом [Отчет..., 1862; 1863; 1905; ИИАК, 1908; 1909].

Протягом 1920–40-х рр. проводили численні археологічні розкопки, внаслідок чого значно зросла кількість виявлених теракот. Деякі з них опубліковано в спеціалізованих виданнях Інституту археології АН СРСР (КСИА, МИА). Прикладом найрепрезентативніших комплексів знахідок того часу є розкопки Мірмекія та Тірітаки. Так, Ю. Марті опублікував декілька теракот Кори, які знайдені у 1930-х рр. під час розкопок поблизу Тірітаки та на некрополі [Марти, 1941]. В. Гайдукевич залучив до наукового обігу ("Вестник Древней истории") результати розкопок 1937–1939 рр. святилищ Дементи у Мірмекії та Тірітаці [Гайдукевич, 1940].

У 1950–70 рр. витвори коропастигів Боспорського царства публікували та вивчали М. Кобиліна, І. Марченко, Н. Сорокіна, І. Круглікова, В. Денісова та ін. [Наливкина, 1952; Передольская, 1955; Кобылина, 1961; Марченко, 1963; Денісова, 1981]. На початку 1970-х рр. видано збірник "Терракоты Северного Причерноморья" [Археология..., 1970; 1974; 1974а]. У його створенні брали участь також І. Грач, А. Коровіна, І. Круглікова, І. Марченко, Н. Сорокіна, Т. Арсенєва, В. Пругло та ін.

Інформацію щодо статуеток, знайдених під час розкопок кінця ХХ–ХХІ ст., активно публікують у різних тематичних збірниках з історії та археології [Алексеева 1987; 2009; Завойкин, 2006; Молев, 2003; Молева, 2009; Самойлова, 2009; Шепко, 2009–2010; Вахтина, 2010].

Постійне збільшення кількості знахідок теракот богинь (внаслідок здійснення теренових археологічних досліджень), які є наймасовішими серед археологічних джерел з питання культу Деметри в Боспорській державі, гостро потребують опису та систематизації цього корпусу джерел.

У процесі роботи над типологією боспорських теракот Деметри та Кори-Персефони першим етапом, насамперед, є збір зображень богинь та їхня каталогізація. Створення бази даних знахідок можна вважати окремим напрямом в археології, адже їхнє укладання, по суті, є важливим елементом систематизації джерел, який впливає на подальші етапи дослідження.

Збір даних є однією з найбільш трудомістких операцій у наукових дослідженнях. В археології це стосується передовсім матеріалів з розкопок та публікацій, присвячених наслідкам експедиційних досліджень. Під час роботи з публікаціями слід враховувати особливості жанру та можливий суб'єктивізм автора щодо історичної інтерпретації артефакту. Так, один і той самий предмет різні вчені можуть по-різному датувати або тлумачити його значення. Справедливо відмітив у своєму дослідженні з теоретичної археології Ж.-К. Гарден, що суб'єктивність неминуче присутня у кожному дослідженні. Кожний опис знахідки несе за собою відбиток знань вченого та завдань, які стояли перед ним [Гарден, 1983, с. 64].

Окрім суб'єктивності авторського опису, існують проблеми з якістю подання інформації та методологічними засадами, якими керувались дослідники на момент публікації/опису джерела. Особливо гостро ця проблема відчувається для тих артефактів, які втрачені. Також повному виявленню та збиранню потрібних досліднику матеріалів заважають такі чинники, як низький ступінь опублікованості та доступності.

Одним з джерел при створенні каталогу теракот елевсинських богинь, які походять з боспорських пам'яток VI–I ст. до н. е., є звіти археологічних розкопок, які зберігають у Науковому архіві Інституту археології НАН України.

На разі до складу Наукового архіву входять понад 70 різноманітних фондів, серед яких для нашої роботи є цікавим фонд експедицій (64). Він містить наукові звіти та польову документацію експедиційних археологічних досліджень на теренах України з 1945 р. до сьогодні [Станіцина, 2012, с. 272–274].

У контексті вивчення боспорських теракот особливий інтерес становлять звіти про дослідження європейської частини Боспору, оскільки саме вони відклалися у Науковому архіві (адже азійська частина не входить до складу України). Кримські звіти почали надходити до архіву Інституту лише від 1954 р., коли Крим увійшов до складу УРСР. Крім того, звіти за період 1993–2000 рр. зберігаються лише в архіві АР Крим і відсутні в Науковому архіві в Києві. Через окупацію Криму останні звіти, що надійшли до фондів архіву, датовані 2013 роком. Пошук звітів здійснено за допомогою карткового (1945–1995) та електронного каталогів/показчиків (1945–2015).

Практика камеральної обробки матеріалів розкопок передбачає відбір цілих теракот та їхніх фрагментів для колекції. Вибрані з шару знахідки переважно зберігають у музейних колекціях (з відповідним шифром). Таким чином, під час роботи зі звітом описи теракот можна знайти не тільки в тексті, а й в колекційному або польовому описах. Деякі дослідники надають у додатках до звіту світлини теракот. При роботі зі звітами можна отримати інформацію щодо типу, форми, розміру, матеріалу та морфологічної характеристики статуеток і протом.

На практиці у ході роботи зі звітами можна зустріти різні рівні опису виробів короластів. Об'єктивним фактором цього є те, що більшість теракот представлені фрагментами, які неможливо віднести до певного типу. Суб'єктивним чинником може виступати й відсутність наукового інтересу вченого до теракот, або брак спеціальних знань в цій царині. Крім того, немає єдиної методики інтерпретації статуеток. Більшість виробів короластів в описах позначають лише словосполученням *“фрагмент теракоти”*. Зрозуміло, що такий опис не містить інформації, яка потрібна для укладання каталогу конкретних теракот. Але в більшості звітів автори надають зображення фрагменту статуетки у додатках, що дозволяє

отримати додаткові відомості про виріб. Оскільки теракоти є продуктом масового виробництва та мають аналоги, інколи, навіть на підставі фрагменту можна інтерпретувати конкретний тип статуетки. Так, у звіті О. Масленнікова трапляється дещо узагальнений опис окремих теракот – “голова статуетки”, а у додатках розміщено фото. Вивчення світлин у деяких випадках дозволяє інтерпретувати зображення як Деметру [НА ІА НАНУ, ф. 64, № 1988/37, № 456]. Ще одним прикладом такого опису може стати інформація щодо протоми № 34 зі звіту про розкопки Мірмекія у 1984 р. Ю. Віноградовим. Автор лише зазначив, що знайдено фрагмент, а додаткової інформації щодо сюжету та морфології виробу не надав. Детальніше ознайомитись із цим фрагментом можна у додатках [НА ІА НАНУ, ф. 64, № 1984/90, № 34].

Деякі описи є детальнішими, проте теж не надають повного уявлення про теракоту. Прикладом цього може стати опис у звіті І. Шургая з розкопок Ілурату. Автор описував деякі вироби так: “протома богині в калафі” [НА ІА НАНУ, ф. 64, № 1981/66, с. 16, рис. 40]. Також прикладом такого детального розпису теракот у звіті може стати опис виробів коропластів, який надала Л. Шепко. Вона подала коротку морфологічну характеристику протом. Наприклад, “протома богині з руками на грудях у стефані та покривалі. Склеєно з двох фрагментів”. Поруч з описом є невелике зображення богині; окрім цього, фото теракоти надається у додатках до звіту [НА ІА НАНУ, ф. 64, № 2010/260, с. 22, рис. 185]. Такі описи дають змогу зрозуміти, що ми маємо справу з жіночим божеством. Наявність фото у додатках дає можливість зробити науковцю свої висновки щодо об’єкту дослідження, адже у деяких богинь схожа іконографія. Наприклад, у калафі або стефані та покривалі може бути як Деметра або Кора, так і Кібела тощо.

Найбільш яскраві та цілі вироби дослідники мають змогу віднести до конкретного божества, тобто визначити сюжет. У нашому випадку цікавими є ті статуетки, які автор звіту інтерпретував як Деметру, або Кору. Такі трапляються у звітах із розкопок як хори оєвропейського Боспору (О. Масленніков) [НА ІА НАНУ, ф. 64, № 1987/184, № 102], так і міст. Наприклад, В. Толстіков визначав сюжети деяких пантікапейських теракот [НА ІА НАНУ, ф. 64, № 1985/127, № 31; 1982/75, № 181].

На жаль, часто, відсутність фото керамічного виробу у додатках до звіту разом із відсутністю детального опису у тексті звіту унеможливають отримання інформації, потрібної для каталогізації теракот. Зрозуміло, що більшість таких фрагментів є пошкодженими та не підлягають класифікації. Утім, відсутність зображення або зазначення в тексті дає підставу для думок щодо втрати потенційно цінного матеріалу.

Таким чином, завдання з каталогізації археологічних знахідок є одним з важливих напрямів в археології. Звіти з розкопок Боспору, які зберігають у Науковому архіві ІА НАН України, складали й складають відповідно до певних методологічних правил та містять інформацію щодо боспорських теракот, мають чималий потенціал для каталогізації конкретних статуеток та протом. Проте вони мають деякі недоліки, які ускладнюють їхнє використання в дослідницькій практиці. Здебільшого опису та фотографуванню підлягають унікальні та найвиразніші статуетки, водночас фрагментовані частини переважно залишаються поза увагою дослідників. Деякі автори обмежуються тільки наведенням загального списку знайдених теракот, що, природно, знижує інформативність звіту. Також у низці звітів відсутнє або є недостатньо повним ілюстративне оформлення. У зв’язку з вищезазначеним можна висловити побажання на майбутнє щодо вдосконалення методологічних рекомендацій до написання звітної документації. На сучасному етапі розвитку антикознавства дослідники вийшли на нові рівні у типологізації теракот, активно розробляють сюжетно-морфологічний принцип систематизації виробів коропластів. Використання цих типологій, тобто співвідношення знайденого матеріалу з вже визначеними типами статуеток, значно полегшує роботу дослідника в процесі інтерпретації виробів. Урахування нових здобутків науки у методології, дозволить вивести інформацію у звітах на новий науковий рівень.

ЛІТЕРАТУРА

- Алексеева Е.М.* (1987). К изучению коропластики Горгиипии // КСИА. – Вып. 191. – С. 19–27.
- Алексеева Е.М.* (2009). Коропластика в Горгиипии // Древности Боспора. – Т. 13. – С. 17–37.
- Археология СССР. Свод археологических источников Г1-11: Терракотовые статуэтки (1970) / отв. ред. М.М. Кобылина. – Ч. 1–2: Терракоты Северного Причерноморья. – М.: Наука. – 120 с.
- Археология СССР. Свод археологических источников Г1-11: Терракотовые статуэтки (1974) / отв. ред. М.М. Кобылина. – Ч. 3: Пантикапей. – М.: Наука. – 59 с.
- Археология СССР. Свод археологических источников Г1-11: Терракотовые статуэтки (1974а) / отв. ред. М.М. Кобылина. – Ч. 4: Придонье и Таманский полуостров. – М.: Наука. – 57 с.
- Вахтина М.Ю.* (2010). Терракотовые статуэтки из раскопок Порфмия // Боспорские исследования. – Симферополь. – Вып. XXIII. – С. 233–250.
- Гарден Ж.-К.* (1983). Теоретическая археология / пер. с фр. Л.А. Лавлинской, Л.Е. Торшиной. – М.: Прогресс. – 295 с.
- Денисова В.И.* (1981). Коропластика Боспора. – Л.: Наука. – 171 с.
- Завойкин А.А.* (2006). Два сюжета в комплексе терракоты на святилище элевсинских богинь (Береговой 4) // Северное Причерноморье в эпоху античности и средневековья. – М. – Вып. 159. – С. 158–166.
- ИИАК (1909). – СПб.: Типография главного управления уделов. – Вып. 30. – 161 с.
- ИИАК (1907). – СПб.: Типография главного управления уделов [1908]. – Вып. 22. – 150 с.
- Кобылина М.М.* (1961). Терракотовые статуэтки Пантикапея и Фанагории. – М. – 182 с.
- Марти Ю.Ю.* (1941). Разведочные раскопки вне городских стен Тиритаки // МИА СССР. – № 4. – С. 25–36.
- Марченко И.Д.* (1963). Некоторые итоги раскопок Майской горы // КСИА. – Вып. 95. – С. 86–90.
- Молев Е.А., Молева Н.В.* (2003). Терракотовые статуэтки из Китейского святилища // Боспорские исследования. – Вып. III. – С. 252–263.
- Молева Н.В.* (2009). Об иконографии Деметры и Великой Матери (Кибелы) в боспорской пластике // Боспорский феномен: Искусство на периферии античного мира. – СПб. – С. 213–217.
- Наливкина М.А.* (1952). Терракоты Мирмекия и Тиритаки: из раскопок 1933–1940 гг. // МИА СССР. – Т. 25 – С. 327–347.
- НА ИА НАНУ. – Ф. 64 (экспедиций). – № 1981/66: Шургая И.Г. Отчет о раскопках Илурата в 1981 г. – 20 с.
- НА ИА НАНУ. – Ф. 64 (экспедиций). – № 1982/75: Толстиков В.П. Отчет о раскопках Пантикапе в 1982 году. – 61 с.
- НА ИА НАНУ. – Ф. 64 (экспедиций). – № 1983/163: Грач Н.Л. Полевой отчет Нимфейской археологической экспедиции за 1983 г. – 72 с.
- НА ИА НАНУ. – Ф. 64 (экспедиций). – № 1984/190: Виноградов Ю.А. Отчет о работе Мирмекийского отряда Боспорской экспедиции ЛОИА АН СССР в 1984 г. – 36 с.
- НА ИА НАНУ. – Ф. 64 (экспедиций). – № 1985/127: Толстиков В.П. Отчет о раскопках Пантикапе в 1985 году. – 62 с.
- НА ИА НАНУ. – Ф. 64 (экспедиций). – № 1987/184: Масленников А.А., Безрученко И.М. Отчет Восточно-крымской археологической экспедиции ИА РАН за 1987 г. – 109 с.
- НА ИА НАНУ. – Ф. 64 (экспедиций). – № 1988/37: Масленников А.А., Безрученко И.М. Отчет Восточно-крымской археологической экспедиции ИА РАН за 1988 г. – 154 с.
- Отчет императорской археологической комиссии за 1862. – СПб.: В типографии Императорской академии наук, 1863. – 176 с.
- Отчет императорской археологической комиссии за 1863. – СПб.: В типографии Императорской академии наук, 1864. – 288 с.
- Отчет императорской археологической комиссии. 1905. – СПб.: Типография главного управления уделов, 1908. – 156 с.
- Передольская А.А.* (1955). К вопросу о терракотах из кургана Большая Близница // СА. – № XXIV. – С. 54–73.

Русяева А.С. (1982). Античные терракоты Северо-Западного Причерноморья (VI–I вв. до н. э.). – К.: Наук. думка. – 172 с.

Самойлова Т.Л. (2009). Античная коропластика: новые находки терракот из Тиры (1997–2008) // Боспорский феномен: Искусство на периферии античного мира. – СПб. – С. 390–396.

Станицина Г.О. (2012). З історії Наукового архіву Інституту археології НАН України // Археологія і давня історія України. – Вип. 9. – С. 268–276.

Шенко Л.Г. (2009–2010). Из терракотовой пластики сельского Боспора // Донецький археологічний збірник. – № 13/14. – С. 121–134.

REFERENCES

Alekseeva, E.M. (1987). K izucheniju koroplastiki Gorgippii. *Kratkie soobshhenija Instituta arheologii*, 191, 19–27 (in Russian).

Alekseeva, E.M. (2009). Koroplastika v Gorgippii. *Drevnosti Bospora*, 13, 17–37 (in Russian).

Kobylyna, M.M. (Ed.). (1970). *Arheologija USSR. Svod arheologicheskikh istochnikov G1-11: Terrakotovye statujetki, 1–2: Terrakoty Severnogo Prichernomor'ja*. Moskva: Nauka, 120 pp. (in Russian).

Kobylyna, M.M. (Ed.). (1974). *Arheologija USSR. Svod arheologicheskikh istochnikov G1-11: Terrakotovye statujetki, 3: Pantikapej*. Moskva: Nauka, 59 pp. (in Russian).

Kobylyna, M.M. (1974) *Arheologija USSR. Svod arheologicheskikh istochnikov G1-11: Terrakotovye statujetki, 4: Pridon'e i Tamanskij poluostrov*. Moskva: Nauka, 57 pp. (in Russian).

Vahtina, M.Ju. (2010). Terrakotovye statujetki iz raskopok Porfmija. *Bosporskie issledovanija*, 23. Simferopol', 233–250 (in Russian).

Garden, Zh.-K. (1983). *Teoreticheskaja arheologija*. Translate from French. L.A., Lavlinska, & L.E., Torshina. Moskva: Progress, 295 pp. (in Russian).

Denisova, V.I. (1981). *Koroplastika Bospora*. Leningrad: Nauka, 171 pp. (in Russian).

Zavojkin, A.A. (2006). Dva sjuzheta v komplekse terrakoty na svjatilishhe jelevsinskih bogin' (Beregovoj 4). *Severnoe Prichernomor'e v jepohu antichnosti i srednevekov'ja*. Moskva, 159, 158–166 (in Russian).

Izvestija Imperatorskoj Arheologicheskoi Komissii, 30. (1909). Sankt-Peterburg: Tipografija glavnogo upravlenija udelov, 161 pp. (in Russian).

Izvestija Imperatorskoj Arheologicheskoi Komissii, 22. (1907 [1908]). Sankt-Peterburg: Tipografija glavnogo upravlenija udelov, 150 pp. (in Russian).

Kobylyna, M.M. (1961). *Terrakotovye statujetki Pantikapeja i Fanagorii*. Moskva, 182 pp. (in Russian).

Marti, Ju.Ju. (1941). Razvedochnye raskopki vne gorodskih sten Tiritaki. *Materialy i issledovanija po arheologii USSR*, 4, 25–36 (in Russian).

Marchenko, I.D. (1963). Nekotorye itogi raskopok Majskej gory. *Kratkie soobshhenija Instituta arheologii*, 95, 86–90 (in Russian).

Molev, E.A., Moleva, N.V. (2003). Terrakotovye statujetki iz Kitejskogo svjatilishha. *Bosporskie issledovanija*, 3, 252–263 (in Russian).

Moleva, N.V. (2009). Ob ikonografii Demetry i Velikoj Materi (Kibely) v bosporskoj plastike. *Bosporskij fenomen: Iskusstvo na periferii antichnogo mira*. Sankt-Peterburg, 213–217 (in Russian).

Nalivkina, M.A. (1952). Terrakoty Mirmekija i Tiritaki: iz raskopok 1933–1940 gg. *Materialy i issledovanija po arheologii USSR*, 25, 327–347 (in Russian).

Naukovyi arkhiv Instytutu arkheolohii Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. F. 64 (ekspedytsii). N 1981/66: Shurgaja, I.G. Otchet o raskopkah Ilurata v 1981 g., 20 pp. (in Russian).

Naukovyi arkhiv Instytutu arkheolohii Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. F. 64 (ekspedytsii). N 1982/75: Tolstikov, V.P. Otchet o raskopkah Pantikape v 1982 godu, 61 pp. (in Russian).

Naukovyi arkhiv Instytutu arkheolohii Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. F. 64 (ekspedytsii). N 1983/163: Grach, N.L. Polevoj otchet Nimfejskoj arheologicheskoi jekspedicii za 1983 g., 72 pp. (in Russian).

Naukovyi arkhiv Instytutu arkheolohii Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. F. 64 (ekspedytsii). N 1984/190: Vinogradov, Ju.A. Otchet o rabote Mirmekijskogo otrjada Bosporskoj jekspedicii LOIA AN USSR v 1984 g., 36 pp. (in Russian).

Naukovyi arkhiv Instytutu arkeolohii Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. F. 64 (ekspedytsii). N 1985/127: Tolstikov, V.P. Otchet o raskopkah Pantikape v 1985 godu, 62 pp. (in Russian).

Naukovyi arkhiv Instytutu arkeolohii Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. F. 64 (ekspedytsii). N 1987/184: Maslennikov, A.A., Bezruchenko, I.M. Otchet Vostochno-krymskoj arheologicheskoy jekspedicii IA RAN za 1987 g., 109 pp. (in Russian).

Naukovyi arkhiv Instytutu arkeolohii Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. F. 64 (ekspedytsii). N 1988/37: Maslennikov, A.A., Bezruchenko, I.M. Otchet Vostochno-krymskoj arheologicheskoy jekspedicii IA RAN za 1988 g., 154 pp. (in Russian).

Otchet imperatorskoj arheologicheskoy komissii za 1862. (1863). Sankt-Peterburg: V tipografii Imperatorskoj akademii nauk, 176 pp. (in Russian).

Otchet imperatorskoj arheologicheskoy komissii za 1863. (1864). Sankt-Peterburg: V tipografii Imperatorskoj akademii nauk, 288 pp. (in Russian).

Otchet imperatorskoj arheologicheskoy komissii. 1905. (1908). Sankt-Peterburg: Tipografija glavnogo upravlenija udelov, 156 pp. (in Russian).

Peredol'skaja, A.A. (1955). K voprosu o terrakotah iz kurgana Bol'shaja Bliznica. *Sovetskaja arheologija*, 24, 54–73 (in Russian).

Rusjaeva, A.S. (1982). *Antichnye terrakoty Severo Zapadnogo Prichernomor'ja (VI–I vv. do n. je.)*. Kiev: Naukova dumka, 172 pp. (in Russian).

Samojlova, T.L. (2009). Antichnaja koroplastika: novye nahodki terrakot iz Tiry (1997–2008). *Bosporskij fenomen: Iskusstvo na periferii antichnogo mira*. Sankt-Peterburg, 390–396 (in Russian).

Stanitsyna, H.O. (2012). Z istorii Naukovoho arkhivu Instytutu Arkheolohii NAN Ukrainy. *Arkheolohiia i davnja istoriia Ukrainy*, 9, 268–276 (in Ukrainian).

Shepko, L.G. (2009–2010). Iz terrakotovoj plastiki sel'skogo Bospora. *Donec'kij arheologichnij zbirnik*, 13/14, 121–134 (in Russian).

*Стаття: надійшла до редакції 11.10.2016
прийнята до друку 20.10.2016*

THE INFORMATION VALUE OF THE SCIENTIFIC ARCHIVE OF INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE IN THE MOVEMENT OF CATALOGING OF BOSPORUS TERRACOTTAS OF DEMETER AND KORE-PERSEPHONE

Hanna VAKHRAMEIEVA

*Vasyl Stus Donetsk National University,
600-richya Str., 21, 21021, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: avro.ann@gmail.com*

The article is dedicated to informativity of reports of archaeological excavations stored in the Scientific archive of IA NASU while making a catalogue of Bosphorus terracottas of Demeter and Kore-Persephone. This is important because the task of cataloguing of archaeological findings is one of the main branches in archaeology. Nowadays the questions of ancient terracotta typology take on special urgency of researchers. Terracotta is the main source for the study of religions in Bosphorus. During the excavation of cities and necropolis, a lot of terracotta of Demeter and Kore-Persephone was found. Terracotta Demeter and Cora Persephone need to systematize. Some the information of Bosphorus terracottas found in scientific reports. This brief information is about the fund of scientific reports and characteristics of reports related to the Bosphorus. The author points out the type of information descriptions of statues contain in reports and defines most common downsides that impede the use of information from reports of archaeological excavations in research practice.

Key words: reports of archaeological excavations, Scientific archive of IA NASU, Bosphorus, ancient terracotta, protome, Demeter, Kore-Persephone, catalogue.